

ХҮНИЙ НӨӨЦ, СУРГАЛТ ХАРИУЦСАН АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН Б.ЗОРИГБААТАРЫН
2025 ОНЫ ХАГАС ЖИЛИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЙЛДАН

НЭГ. ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭ

Д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Үр дүнгийн үзүүлэлт		Хүрсэн түвшин /биелэлт/	Эхэлсэн дууссан хугацаа	Биелэлт хувь
			Суурь түвшин	Хүрэх түвшин			
1	2	3	4	5	6	7	8
НЭГ. "ТӨРИЙН АЛБАНЫ ТУХАЙ" ХУУЛЬ, ХОЛБОГДОН ГАРСАН ДҮРЭМ, ЖУРМЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ХАНГАХ, ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН БОДЛОГЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ, АРГА ЗҮИН УДИРДЛАГААР ХАНГАХ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ, ХЯНАЛТ ТАВИХ, ТАЙЛАГНАХ" ЗОРИЛТЫН ХҮРЭЭНД							
1.1	Төрийн албаны тухай хууль болон бусад хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэр, бодлогын баримт бичгийг хэрэгжүүлэх, биелэлтэд хяналт тавих, тайлагнах;	Гүйцэтгэлийн хувь	80	100	Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын дарга Н.Учралтай Аймгийн Засаг даргын 2025 онд байгуулсан гэрээний хэрэгжилтийг харьяалах хэлтсүүдээс авч нэгтгэн Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний хэлтэст хүргүүлэн үнэлүүлж Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлж ажилласан.	2025.01.03-2025.12.31	90%
1.2	Албан тушаалын тодорхойлолтыг мөрдүүлэх, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, албан хаагчийн хувийн хэрэг хөтлөх үйл ажиллагааг арга зүйгээр хангах, хяналт тавих;	Гүйцэтгэлийн хувь	90	100	Аймгийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний агентлаг байгууллагын дарга нарын хувийн хэргийг бүрдүүлж, ажилласан. Тус ажлын хүрээнд байгууллагуудын хүний нөөцийн асуудал хариуцсан албан хаагчдад хувийн хэрэг бүрдүүлэх, сайжруулах, шинэчлэх арга зүйгээр хангаж ажиллаж байна.	2025.01.03-2025.12.31	100%

1.3	Төрийн албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангахад чиглэгдсэн арга хэмжээ, урамшуулал, зэрэг дэв олгуулах, цалин нэмэгдүүлэх талаарх санал боловсруулж, шийдвэрлүүлэх;	Гүйцэтгэлийн хувь	70	100	Хууль тогтоомжийн хүрээнд төрийн албанд тасралтгүй 5 жил ажилласан албан хаагчдын мөнгөн урамшуулал, тэтгэвэрт гарсан албан хаагчдад олгодог нэг удаагийн буцалтгүй тусламжийн материалыг хүлээн авч, судлан аймгийн Засаг даргын захирамжаар олгох ажлыг ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Аймгийн Засаг даргын 2025 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/201 дүгээр захирамжаар 44 төрийн захиргааны албан хаагчид зэрэг дэвийн нэмэгдлийг шинээр болон ахиулан олгосон.	2025.01.03-2025.12.31	100%
1.4	Төрийн албаны ёс зүйн зөвлөлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;	Гүйцэтгэлийн хувь	70	100	Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын даргын тушаалаар байгууллагын Ёс зүйн дэд хорооны нарийн бичгээр сонгогдон ажиллаж байгаа бөгөөд аймгийн хэмжээний 107 Ёс зүйн дэд хороо, 300 орчим төрийн албан хаагчдын судалгааг нэгтгэх, ёс зүйн дэд хороодыг чадавхжуулах ажлыг боловсруулан ажиллаж байна.	2025.01.03-2025.12.31	90%
1.5	Хүний нөөцийн системийг хөтлөх, мэдээллийн санг тухай бүр шинэчлэх.	Гүйцэтгэлийн хувь	70	100	Хүний нөөцийн системийг тухай бүрт шинэчилж, албан хаагчдын мэдээллийг сайжруулж ажилласан. Хүний нөөцийн систем шинэчлэгдэж байгаагай холбогдуулан албан хаагчдын мэдээллийн баяжилтыг тухай бүрт нь хийж, системээс тайлан мэдээ гарах боломжтой эсэхийг судлан ажиллаж байна.	2025.01.03-2025.12.31	100%

ХОЁР. ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН МЭДЛЭГ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ, МЭРГЭШҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР ҮР НӨЛӨӨТЭЙ БОДЛОГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ, ХЯНАЛТ ТАВИХ, ТАЙЛАГНАХ

2.1	Төрийн захиргааны мэргэшсэн ажилтан бэлтгэх, албан хаагчдыг давшан сургах, мэргэшлийг нь дээшлүүлэх ажлыг төлөвлөн, зохион байгуулах;	Гүйцэтгэлийн хувь	90	100	Төрийн албан хаагчдыг ажлын байранд нь сургах, мэргэшүүлэх чиглэлээр Удирдлагын академитай хамтран эрхэлсэн болон ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх, мэргэшүүлэх дунд хугацааны давшан сургалт, шинээр томилогдсон албан хаагчдыг чиглүүлэх сургалтуудад албан хаагчдыг хамруулах ажлыг зохион байгуулж байна. Төрийн албан хаагчдыг чадавхжуулах бодлогын хүрээнд 14 сум, 27 агентлаг, байгууллага "Төрийн албан хаагчийн сургалтын хөтөлбөр"-ийг боловсруулж сургалтуудыг үе шаттай зохион байгуулж байна.	2025.01.03-2025.12.31	100%
2.2	Төрийн албан хаагчийн сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулан, хэрэгжилтийг хангах, хяналт тавих, тайлагнах;	Гүйцэтгэлийн хувь	90	100	Сургалтын батлагдсан хөтөлбөрийн дагуу зохион байгуулагдаж байгаа сургалт, семинарт сумдын албан хаагчид болон аймгийн төвийн агентлаг байгууллагын албан хаагчдыг бүрэн хамруулах ажлыг зохион байгуулж, сургалт семинар бүрийн дараа үр дүнг тайлагнаж ажигласан.	2025.01.03-2025.12.31	100%
2.3	Аймгийн хэмжээнд тухайн онд зохион байгуулагдах сургалт, зөвлөгөөний хуваарийг нэгтгэж, зохион байгуулалтад хяналт тавих;	Гүйцэтгэлийн хувь	70	100	2025 оны сургалтын батлагдсан хөтөлбөрийн дагуу сургалтуудыг зохион байгуулсан. Төрийн албан хаагчдыг чадавхжуулах бодлогын хүрээнд 14 сум, 27 агентлаг "Төрийн албан хаагчийн сургалтын хөтөлбөр"-ийг боловсруулж албан хаагчдыг ажлын байранд нь сургах ажлыг тогтмол зохион байгуулж байна.	2025.01.03-2025.12.31	90%

2.4	Төрийн албан хаагчдыг ажлын байранд нь сургах, шилжүүлэн, сэлгэн ажиллах үйл ажиллагааг удирдлага арга зүйгээр ханган зохион байгуулах.	Гүйцэтгэлийн хувь	70	100	Төрийн албан хаагчдыг ажлын байранд нь чиглүүлэх, дадлагажуулах сургалтуудад, цахимаар болон танхимаар хамруулж ажилласан. Засгийн Газрын Хэрэг Эрхлэх газар, Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны хамтарсан 34/31 дүгээр тушаалаар баталсан "Төрийн жинхэнэ албан хаагчийг өөр албан тушаалд шилжүүлэх, сэлгэн ажиллуулах журам"-ын дагуу албан хаагчийг сэлгэн болон шилжүүлэн ажиллуулсан. Тус журмын хүрээнд агентлаг байгууллагууд, сумдууд дотооддоо нэгж хооронд албан хаагчдыг сэлгэн, шилжүүлэн ажиллуулж байна.	2025.01.03-2025.12.31	90%
-----	---	-------------------	----	-----	---	-----------------------	-----

ГУРАВ. ХУУЛЬ ТОГТООМЖИД ЗААСАН БУСАД ЧИГ ҮРГИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ.

3.1	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Төрийн албан хаагчдын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг үнэлэх, урамшуулал, зэрэг дэв олгуулах, цалин нэмэгдүүлэх саналыг танилцуулах;	Хэрэгжилтийн хувь	70	100	Төрийн захиргааны удирдлагын хэлтсийн албан хаагчдын хагас жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэж, удирдлагаар дүгнүүлсэн. Улирал бүр албан хаагчдад Илүү цагийн нэмэгдлийг олгуулах ажлыг зохион байгуулж, албан хаагчид, нэгж, хэлтсийн илүү цагийн тайланг хүлээн авч, цагийн тооцооллыг гаргаж, удирдлагад танилцуулж, нэмэгдлийг олгуулсан.	2025.01.03-2025.12.31	100%
3.2	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын төрийн албан хаагчдын хувийн хэрэг, тоо бүртгэлийг хөтөлж, баяжуулах;	Хэрэгжилтийн хувь	70	100	АЗДТГ-ын албан хаагчдын хувийн хэргийн баяжилтыг тухай бүрт нь шинэчилж, хадгалалтыг сайжруулсан. Шинээр томилогдсон болон ажилд орсон албан хаагчдын хувийн хэргийг бүрдүүлэх, хувийн хэргийн бүрдлийг хангуулахаар жагсаалт гарган, бүрдүүлсэн.	2025.01.03-2025.12.31	100%

3.3	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэр, дүрэм, журам, стандартыг хэрэгжүүлэн ажиллах;	Хэрэгжилтийн хувь	70	100	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, тогтоомж, бусад холбогдох хууль тогтоомжийг уншиж судалсан. Мөн өөрийн ажлын үндсэн үүрэг, сургалттай холбоотой шийдвэрүүдийг хавтасжуулж, өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа ашиглаж хэвшсэн. Аймгийн Засаг даргын Тамгын газарт арга хэмжээ, үйл ажиллагаа зохион байгуулахад шаардлагатай иж бүрэн техник хэрэгслийг шат дараатайгаар шийдвэрлэн ажиллаж байна. Тухайлбал албан хаагчдын компьютер, принтер, скайнер, бичиг хэргийн тавиур гэх мэт техник хэрэгслийг шат дараатай сайжруулж, шинэчилснээр албан хаагчдын ажлын бүтээмж сайжирсан.	2025.01.03-2025.12.31	100%
3.4	Удирдлагын хуульд нийцсэн үүрэг даалгаврыг шуурхай биелүүлэх, эргэн мэдээлэх;	Хэрэгжилтийн хувь	70	100	Хэлтсийн дарга болон АЗДТГ-ын даргын өгсөн үүрэг даалгаврыг тухай бүрт нь биелүүлж, биелэлтийн талаар тайлагнаж, ажилласан. Тухайлбал Цагаан сар арга хэмжээ, Олон улсын эмэгтэйчүүдийн баяр, Цэргийн баяр, Баяр наадам, УИХ-ын болон орон нутгийн сонгуулийн ажил зэрэг томоохон цаг үеийн холбогдолтой ажлуудад зохион байгуулалтад ажилласан.	2025.01.03-2025.12.31	100%

ХОЁР. МЭДЛЭГ ЧАДВАРАА ДЭЭШЛҮҮЛЭХ ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭ

Д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Үр дүнгийн үзүүлэлт				
			Суурь түвшин	Хүрэх түвшин	Хүрсэн түвшин /биелэлт/		
1	2	3	4	5	6	7	8
						Эхэлсэн дууссан хугацаа	Биелэлтийн хувь

**"ТӨРИЙН АЛБАНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬ, САЛБАРЫН ХУУЛЬ, ДАГАЛДАН ГАРСАН ХУУЛЬ ТОГТООМЖИД ЗААСАН
МЭДЛЭГ ЧАДВАРЫГ ЭЗЭМШИХ, ТАСРАЛТГИЙ ХӨГЖҮҮЛЭХ" ЗОРИЛТЫН ХҮРЭЭНД**

2.1	Албан тушаалын тодорхойлолтод заагдсан чиг үүргийн дагуу мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдах	Хэрэгжилтийн хувь	70	100	"Төрийн албаны манлайлал Нийслэлийн бүсийн зөвлөгөөн-2025" сургалтад хамрагдаж шинэ санал санаачилгаараа нийслэлийн 9 дүүрэг, 21 аймгийн хэмжээнд 2-р байранд орсон амжилт үзүүлсэн. Мөн мэргэжлийн чиглэлийн бусад сургалтуудад хамрагдсан.	2025.01.03-2025.12.31	100%
2.2	Шинээр гарсан хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэртэй уншиж танилцах	Хэрэгжилтийн хувь	70	100	Дараах хууль тогтоомжийг бүрэн уншиж, танилцан, үйл ажиллагаандаа тогтмол хэрэглэж байна. Үүнд: - Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн шинэчилсэн найруулга - Төрийн албан тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/ - Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын хууль - ЗГ-ын цалин нэмэгдэл хөлс, урамшуулал олгох журмуудыг уншиж судалсан.	2025.01.03-2025.12.31	100%

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:
ХҮНИЙ НӨӨЦ, СУРГАЛТ ХАРИУЦСАН
АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН.....
Б.Зоригтбаатар (Б.ЗОРИГТБААТАР)

**НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ИЛ ТОД БАЙДАЛ, ЁСЛОЛ ХҮНДЭТГЭЛ ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН
Ц.ЭНХТУНГАЛАГИЙН 2025 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТАЙЛАН**

Нэг. Гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээ

Д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Хүрэх түвшин		Хэрэгжилт	Эхэлсэн дууссан хугацаа	Биелэл т-ийн хувь
				Эхний хагас жил	Сүүл-ийн хагас жил			
	1	2	3	4		5	6	7
Зорилт1: Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан арга хэмжээ								
	Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд байгууллагын үйл ажиглалааны мэдээллийг 5 төрлийн 98 заалтын дагуу https://dotgov.gov.tn цахим хуудсанд тухай бүр байршуулан ажиглалаа. Тайлант оны эхний хагас жилийн байдлаар бодлогын баримт бичиг 25, аймгийн Засаг даргын баталсан захирамж 326, албан даалгавар 1, цаг үеийн мэдээ 267, хүний нөөцийн мэдээлэл 5, төндөр худалдан авах ажиглалааны мэдээлэл 3, үйл ажиглалааны ил тод байдлын мэдээлэл 45, нийт 672 мэдээллийг хуулийн хүрээнд байршуулсан.					2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	90	
1	Арга хэмжээ 1.1 Төрийн нууцад хамаарахаас бусад бүх шийдвэр, тогтоол, гэрээ, хэлцэл, мэдээллийн сан технологийг ашиглан олон нийтэд нээлттэй, ил тод болгон, шилэн ажиглагааг үргэлжлүүлэх	Шилэн ажиглага аны мэдээллийн гүйцэтгэл	60	40	40	Цахимжуулалтын хүрээнд төрийн мэдээллийн нэгдсэн систем болох shilen.gov.tn болон gov.tn-ийн ашиглалтыг нэвтрүүлэх ажлыг аймгийн "Хурдан" төвтэй хамтран зохион байгуулж, 2 удаагийн танхимын сургалтад 170 гаруй албан хаагчдыг хамруулсан. Үүний үр дүнд цахим системийн эрхийг аваагүй 56 төрийн байгууллагад шинээр бүртгэн эрх үүсгэж, мэдээлэл байршуулах тухай зааварчилгааг өгч хагас жилийн байдлаар 156 төсөвт байгууллага www.shilen.gov.tn , gov.tn цахим хуудсанд нээлттэй мэдээллээ байршуулж хэвшсэн.		
2	Арга хэмжээ 1.2 Цахим мэдээллийн нэгдсэн системд байгууллагын үйл ажиглалааны мэдээллийг тогтмол байршуулж,	Байршуулсан мэдээллийн тоо	1000	500	1000	Төрийн цахим мэдээллийн системийн ашиглалтыг сайжруулах зорилгоор АЗДТГ-ын үйл ажиглалааны мэдээллийг SHILEN.GOV.MN, GOV.MN 2 төрлийн цахим системд нээлттэй байршуулан "Хурдан" төвөөс улирал бүр хийгддэг нэгдсэн үнэлгээгээр 94 хувиар үнэлэгдсэн. Тайлант хугацаанд нийтийн	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар	90

	хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллах					мэдээллийн цахим системд 2025 оны хагас жилийн байдлаар шинэчлэгдсэн бодлогын баримт бичиг 25, аймгийн Засаг даргын баталсан захирамж 326, албан даалгавар 1, цаг үеийн мэдээ 267, хүний нөөцийн мэдээлэл 5, тендер худалдан авах ажиллагааны мэдээлэл 3, үйл ажиллагааны ил тод байдлын мэдээлэл 45, нийт 672 мэдээллийг хуулийн хүрээнд байршуулсан.	сарыг дуустал	
3	Арга хэмжээ 1.3 Төрийн үйл ажиллагаа, шийдвэр гаргах түвшинд иргэдийн оролцоо, хяналт тавих тогтолцоог технологийн шийдлээр сайжруулах	Цахим хуудастай төрийн байгууллагын тоо	40	25	20	Иргэдэд төрийн байгууллагын үйл ажиллагааны мэдээллийг тогтмол хүргэх, мэдэх эрхийг хангах зорилгоор орон нутгийн 2 телевиз, 2 сонин, 1 сайт, 1 фэйсбүүк пэйж хуудсаар дамжуулан цаг үеийн мэдээллийг хүргэж, телевизээр 7 хоногт 8-10 төрлийн мэдээ, сонинд сар тутамд 9-10 төрлийн мэдээлэл байршуулж, хагас жилийн байдлаар нийт 900 сонин хэвлэгдэж, иргэд олон нийтэд төрийн үйл ажиллагааны мэдээллийг хүргэн ажилласан. Түүнчлэн иргэдэд төрийн үйл ажиллагааны тайлан мэдээг нэгтгэн хүргэх, мэдээллээр хангах зорилгоор "Түншлэл ба хөгжил" 2024 оны тайлан сэтгүүлийг бэлтгэн хэвлүүлж, 1700 ширхэгийг иргэд олон нийтэд хүргүүлсэн. Цахим хөгжүүлэлтийн хүрээнд тус сэтгүүлийг pdf хувилбараар https://dotm.govi.gov.tn/home/ цахим хуудсанд байршуулж, цахим орчинд дахь архивын баримт болохуйц мэдээллийн датаг үүсгэсэн.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	90
4	Арга хэмжээ 1.4 Төрийн худалдан авах ажиллагаа, төсвийн гүйцэтгэл, төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдэд тавих иргэний болон хөндлөнгийн хяналтын тогтолцоог бэхжүүлэх	Хамтран ажилласа н иргэн, аж ахуй нэгжийн тоо	5	5	5	Мэдээллийн ил тод байдлыг сайжруулах, хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим систем болох https://www.tender.gov.tn/ сайтад байршуулагдаж буй тендерийн мэдээллийг https://dotm.govi.gov.tn/home/ сайтад шууд холбогтоор харах тохиргоог хийж, цаг үеийн мэдээллийг иргэдэд шуурхай хүргэх боломжийг бүрдүүлсэн.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	100
Зорилт 2. Хуулиар тусгайлан олгосон чиг үүрэг								
5	Арга хэмжээ 2.1 байгууллагын цахим сайтын хөтлөлт, хөгжүүлэлтийг тогтмол сайжруулж, иргэдийг мэдээллээр хангах	Хэрэгжилтийн хувь	98,5	50	50	Мөн цахим сайтаар дамжуулан төсөв санхүүгийн ил тод байдал, төрийн албаны зөвлөлийн мэдээлэл, хууль эрх зүйн мэдээлэл, 14 сумын ЗДТГ-ын цахим хуудас, төрийн 29 агентлаг байгууллагын цахим хаяг зэрэгт шууд холболт хийгдэж 94 холбоосоор иргэд бусад төрийн байгууллагын мэдээллийг авах боломжийг бүрдүүлсэн.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар	90

							сарыг дуустал	
6	Арга хэмжээ 2.2 Төрийн ёслол хүндэтгэлийн арга хэмжээг журмын хүрээнд зохион байгуулах	Хэрэгжилтийн хувь	98,5	50	50	Төрийн ёслол хүндэтгэлийн арга хэмжээг журмын дагуу зохион байгуулах зорилгоор эхний хагас жилийн байдлаар "Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын орон нутаг дахь үүлзалт", Төрийн албан хаагчдын тангараг өргөн ёслол, "2024 оны шилдэг агентлаг" байгууллагад шагнал гардуулах арга хэмжээ" зэрэг олон нийтийг хамарсан 4 төрлийн арга хэмжээнд хариуцсан чиг үүргийн ажлуудыг зохиох байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулж ажилласан.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	80
7	Арга хэмжээ 2.3 Сумд, агентлаг байгууллагуудын нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, арга зүйгээр хангах	Хэрэгжилтийн хувь	100	50	50	Шил ажиглагааны хүрээнд аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа эрхэлж буй төрийн болон төрийн өмчит байгууллагуудыг төрийн мэдээллийн нэгдсэн цахим систем SHILEN.GOV.MN, GOV.MN -д нэгтгэх, мэдээлэл арга зүйгээр хангах ажлыг аймгийн "Хурдан" үйлчилгээний хэлтэстэй хамтран зохион байгуулж, нийт байвал зохих 168 байгууллагаас 156 байгууллагыг төрийн цахим системд нэгтгэн улирал бүр үйл ажиллагааны мэдээлгээ байршуулж хэвшсэн. Аймгийн хэмжээний шилэн ажиглагааны нэгдсэн үнэлгээ 1 дүгээр улиралын байдлаар 74.3 хувьтай байна.Тайлант хугацаанд төрийн мэдээллийн цахим системд 14 сумын 26 төрийн байгууллага, аймгийн төвийн 30 агентлаг байгууллагыг шинээр бүртгэлжүүлж, нийтийн мэдээллийн ил тод байдлыг сайжруулах цахим системийн ашиглалтыг тогтмолжуулах чиглэлээр 03/378, 03/355 албан тоотыг хүргүүлэн ажилласан. Чиглэлийн хүрээнд сумд, агентлаг, байгууллагуудын shilen.gov.mn системийн үнэлгээ өмнөх оны мөн үеэс 20 хувиар сайжирсан үзүүлэлттэй байна. Нэгдсэн үнэлгээгээр 70-90 хувийн үнэлгээтэй 85 байгууллага, 40-60 хувь 53, 10-30 хувь 18 байгууллага байна.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	80
8	Арга хэмжээ 2.4 Аймгийн танилцуулгыг товч хэлбэрээр боловсруулж, тогтмол баяжилт, шинэчлэлт хийх	Бэлтгэсэн танилцуулгын тоо	1	2	2	Хийгдээгүй.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	-

9	Арга хэмжээ 2.5 Төрийн үйлчилгээ, бодлого шийдвэрийн хэрэгжилт, зохион байгуулахдаа үйл ажиллагааны мэдээ, мэдээллийн эргэх холбоог сайжруулж, иргэдийг мэдээллээр хангах.	Мэдээлэл хүргэсэн иргэдийн тоо	100	10000	10000	Төрийн үйл ажиллагааны мэдээллийг иргэд олон нийтэд хүргэх, мэдээллээр хангах зорилгоор "Түншлэл ба хөгжил 2024" тайлан сэтгүүлийг бэлтгэн хэвлүүлсэн. Түүнчлэн сэтгүүлийн цахим хувилбарыг үүсгэн https://dot.gov.tl/home/ албан ёсны сайтад байршуулан мэдээллийн байжлтийг хийсэн. Мэдээллийн эргэх холбоог сайжруулах зорилгоор сүмд, агентлаг байгууллагуудын цахим хөгжүүлэлт хариуцсан албан хаагчдын судалгааг нэгтгэн авч, хэвлэл мэдээлэл, нийтийн мэдээллийн ил тод байдал хариуцсан албан хаагчдыг цахим харилцах групп мессенжер үүсгэн ажиллаж байна. Ингэснээр төрийн байгууллагуудын мэдээллийн эргэх холбоог цахим орчинд сайжруулах, олон нийтэд түгээх мэдээллийн цар хүрээ нэмэгдэж байна. Мөн цахим сайтаар дамжуулан төсөв санхүүгийн ил тод байдал, төрийн албаны зөвлөлийн мэдээлэл, хууль эрх зүйн мэдээлэл, 14 сумын ЗДТГ-ын цахим хуудас, төрийн 29 агентлаг байгууллагын цахим хавт зэрэг шууд холболт хийгдэж 94 холбоосоор иргэд бусад төрийн байгууллагын мэдээллийг авах боломжийг бүрдүүлсэн. Олон нийтэд мэдээлэл түгээх зорилгоор хариуцсан чиг үүргийн хүрээнд эхний хагас жилийн байдлаар 12 хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлтэй хамтран ажиллах гэрээг боловсруулан батлуулсан байна.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	70
---	--	--------------------------------	-----	-------	-------	--	---	----

3. Нийтлэг чиг үүргийн хүрээнд

10	Арга хэмжээ №3.1 ТАХ-ийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулж батлуулах, төлөвлөгөөний биелэлт, бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилт, шаардлагатай бусад тоо баримт, мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь гаргаж, холбогдох нэгж, албан тушаалтанд хүргүүлэх	Хуулийн хэрэгжилт ит бүрэн хангасан байдал	100%	50%	50%	Хуулиар хүлээсэн үндсэн чиг үүргийн хүрээнд аймгийн Засаг даргын захирамж 4, бусад агентлаг, байгууллагад боловсруулан хүргүүлсэн албан тоот 6, хариуцсан чиг үүргийн хүрээний илгээсэн тайлан 2 тус тус боловсруулан ажилласан. Удирдлагаас өгсөн үүрэг чиглэл хариуцсан ажлуудыг тогтмол цаг тухайд нь гүйцэтгэж ажилласан. Тайлант хугацаанд албан тушаалын чиг үүргийн хүрээнд нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын аймгийн үнэлгээ, болон нийт төсөвт байгууллагуудын ил тодын үнэлгээг боловсруулан гаргасан.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	100
----	---	--	------	-----	-----	--	---	-----

11	Арга хэмжээ №3.2 Архив, албан хэрэг хөтөлөлтийн тухай хууль, Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан дүрэм, журмыг хэрэгжүүлэх.	Хуулийн хэрэгжили йг бүрэн хангасан байдал	100%	50%	50%	Архив албан хэрэг хөтөлөлийн хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах чиг үүргийн хүрээнд бодлогын баримт бичгүүдийг журмын дагуу архивлаж, цахим болон цаасан баримт үүсгэн ажилласан. Тайлант хугацаанд албан тушаалын чиг үүргийн хүрээнд иргэдээс болон бусад төрийн байгууллагуудаас ирүүлсэн гомдол мэдээлэл байхгүй.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	100
12	Арга хэмжээ №3.3 Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан дүрэм, журмыг хэрэгжүүлэх.	Хуулийн хэрэгжили йг бүрэн хангасан байдал	100%	50%	50%	Төрийн албан хаагчийн хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хүрээнд ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлж, авлигын эсрэг хуулийг мөрдлөгө болгон ажиллаж байна.	2025 оны 01 дүгээр сараас 06 дугаар сарыг дуустал	100

Хоёр. Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээ

Д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Хүрэх түвшин		Хэрэгжилт	Эхэлсэн дууссан хугацаа	Биелэлт-ийн хувь
				Эхний хагас жил	Сүүл -ийн хагас жил			
1	Арга хэмжээ 1. Удирдлагын академийн цахим сургалтад хамрагдах	Гэрчилгээ авсан байна	-	-	1	Мэдлэг ур чадвараа нэмэгдүүлэх, албан тушаалын чиг үүргийн талаарх мэдээллээ сайжруулах зорилгоор "Төрийн албаны мэдээллийн аюулгүй байдал" товлотт сургалтад энэ оны 1-р улиралд цахимаар хамрагдсан.	2025 оны 02 дугаар сар	50
2	Арга хэмжээ 2. "Супер жамл" 10 хоногийн сургалтад хамрагдах	сургалтад хамрагдсан байх	-	1	-	Хувь хүний хөгжлийн талаарх мэдлэг мэдээллээ сайжруулах зорилгоор "Супер жамл-10" хоногийн цахим сургалтад энэ оны 03 дугаар сард хамрагдсан. Сургалтаар сургагч багш болох замаар өөрийгөө танин мэдэх, илэрхийлэх, бусдад зэрэгээр нөлөөлөх зэрэг мэдээ мэдээллийг авсан.	-	100

3	Арга хэмжээ 3. Шинээр 10 ном унших	Уншсан номын тоо	-	5	5	Уншаагүй.	-	-
4	Арга хэмжээ 4. Төрийн мэдээллийн ил тод байдлыг хангах чиглэлээр сургалтанд хамрагдах	Батламж авсан байна.	-	-	1	Хамрагдаагүй.	-	-

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ИЛ ТОД БАЙДАЛ,
ЕСЛОЛ ХҮНДЭТГЭЛ ХАРИУЦСАН
МЭРГЭЖИЛТЭН

Ц. Энхтүнгалаг

Ц.ЭНХТҮНГАЛАГ

2025.06.24

ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИРДЛАГЫН ХЭЛТСИЙН ИРГЭДТЭЙ ХАРИЛЦАХ АСУУДАЛ, ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, ШАГНАЛЫН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН БЯМБАЖАВЫН ДӨЛГӨӨНИЙ 2025 ОНЫ ХАГАС ЖИЛИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

Нэг. Гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Гүйцэтгэлийн түвшин				
			Суурь түвшин	Хүрэх түвшин	Хүрсэн түвшин (биелэлт)	Эхэлсэн, дууссан хугацаа	Биелэлтийн хувь
			3	4			
	1	2	3	4	5	6	7
ЗОРИЛТ – 1. “Хууль тогтоомж, бодлого шийдвэр, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлүүлэх, тайланг хуулийн хугацаанд нь гаргаж хүргүүлэх”							
1.	Арга хэмжээ 1.1. Иргэдээс байгууллага тушаалтанд гаргасан гомдлыг холбогдох тогтоомжийн хяналт тавих, тайлагнах;	Хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зорилтын хэрэгжилтийн хувь	4	4	Тайланг хугацаанд аймгийн Засаг дарга, түүний Тамгын газарт хандаж иргэдээс ирүүлсэн нийт 386 өргөдөл, гомдлыг бичгээр, 7723-1111, dot.govi.gov.mn цахим хаяг, Засгийн газрын Иргэд олон нийттэй харилцах 11-11 төв гэсэн 4 сувгаар дамжуулан хүлээн авсан. Хүлээн авсан хэлбэрээр нь ангилан үзвэл: 1.Бичгээр-240 2.Утсаар -16 3.Цахим хуудсаар – 3 4.Засгийн газрын Иргэд олон нийттэй харилцах 11-11 төвөөр дамжуулан - 127 Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтэд хяналт тавих хүрээнд сар бүр тайлан гаргадаг. Мөн улирал бүр Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газар	2025.01.03-2025.12.31	90

					аймгийн хэмжээнд төрийн байгууллага албан тушаалтанд хандаж гаргасан өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтэд дүн шинжилгээ хийж хүргүүлдэг.		
2.	Арга хэмжээ 1.2. Иргэдээс аймгийн Засаг дарга, Тамгын газарт хандаж гаргасан өргөдөл, гомдлыг журмын дагуу хүлээн авч холбогдох албан тушаалтан, байгууллагад шилжүүлэн, шийдвэрлэлтэд хяналт тавих.	-Хүлээн авсан өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтийн хувь	-	-	Аймгийн Засаг дарга, Тамгын газарт хандаж ирсэн 386 өргөдөл гомдлыг Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу хүлээн авч ЕЕР цахим систем, гар бүртгэж бүрэн бүртгэлжүүлж, хяналтын карт үүсгэсэн. Өргөдөл, гомдлыг удирдлагын цохолтын дагуу холбогдох албан тушаалтнуудад цахим системээр болон цаасаар шилжүүлэх ажлыг тогтмол хийж байна. Өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтэд хяналт тавих хүрээнд сар бүр дүн шинжилгээ хийж үр дүнг тооцон ажиглаж байна. Хүлээн авсан нийт өргөдлийн 263 буюу 68.1 хувийг хуулийн хугацаанд холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэсэн бол, 123 буюу 31.9 хувь нь судлагдах шатандаа байна.	2025.01.03-2025.12.31	90
3.	Арга хэмжээ 1.3. Иргэдээс аймгийн Засаг дарга, Тамгын газарт ирүүлсэн өргөдөл гомдлыг шийдвэрлэсэн мэдээллийг нэгтгэн улирал бүр агуулгаар нь ангилан судалгаа хийж, санал, дүгнэлт бэлтгэн Засаг даргын Зөвлөлийн хуралд улирал, хагас, бүтэн жилээр танилцуулан Засгийн	-Мэдээлэлд хамрагдсан сум, байгууллагын тоо, -Засаг даргын Зөвлөлийн хуралд танилцуулж, дээд байгууллагад хүрүүлсэн эсэх	-	-	Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны 67 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Аймгийн Засаг даргын Тамгын газарт ирсэн өргөдөл, гомдол, санал хүсэлтийг хянан шийдвэрлэх тухай" журмын хүрээнд 2024 онд төрийн байгууллага албан тушаалд иргэдээс гаргасан өргөдөл гомдолд хяналт-шинжилгээ хийсэн. 2025 оны 1 дүгээр улиралд төрийн байгууллага, албан тушаалтанд иргэдээс гаргасан өргөдөл, гомдлын тайланг дүгнэлт хийн өссөн, буурсан үзүүлэлтээр өмнөх онтой харьцуулан 04 дүгээр сарын 10-ны өдөр Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлсэн бол 2 дугаар сарын тайланг хуулийн	2025.01.03-2025.12.31	100

	газрын хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлэх			хугацаанд буюу 07 дугаар сарын 10-ны өдөр хүргүүлэхээр сумд, байгууллагуудаас ирсэн тайланг хүлээн авч, хянаж байна.		
4.	Арга хэмжээ 1.4. Монгол Улсын Засгийн газрын иргэд, олон нийттэй харилцах "11-11" төвөөс аймгийн Засаг дарга түүний Тамгын газарт шилжүүлсэн өргөдөл, хүсэлтийг бүртгэн авч, удирдлагад танилцуулан шийдвэрлэлтийн явцад хяналт тавьж	-Хүлээн авсан өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтийн хувь	-	Тайланг хугацаанд Засгийн газрын иргэд, олон нийттэй харилцах 11-11 төвөөр дамжуулан нийт 127 өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч, бүртгэлжүүлэн хяналтын карт үүсгэж, удирдлагуудад танилцуулж, холбогдох албан тушаалтнуудад шилжүүлсэн байна. Тус өргөдөл, гомдлыг төрлөөр нь ангилан үзвэр: 1.Гомдол -95 2.Санал -1 3.Хүсэлт -1 4.Талархал – 30 Хүлээн авсан нийт өргөдлийн 81 буюу 63.7 хувийг хуулийн хугацаанд шийдвэрлэн хариу өгсөн бол 46 буюу 36.2 хувь нь судлагдах шатандаа байна.	2025.01.03-2025.12.31	90
Зорилт 2. "Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах ажлыг зохион байгуулах, мэргэшил, арга зүйн удирдлагаар хангах, тайлагнах"						
1.	Арга хэмжээ 2.1. Төрийн шагналаар шагнуулахаар тодорхойлогдсон иргэдийн материалыг хүлээн авч бүртгэн, судалж, зохих журмын дагуу Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт уламжлах;	Хүлээн авч бүртгэн, холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн саналын тоо,	-	Сумдын Засаг дарга, Тамгын газраас төрийн шагналаар шагнуулахаар дэмжин ирүүлсэн иргэдийг холбогдох журмын дагуу хүлээн авсан. Тайланг хугацаанд нийт 102 иргэний төрийн шагналын материалыг хүлээн авсан байна. Төрлөөр нь ангилан үзвэл: 1.Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одон-7 2.Алтан гадас -51 3.Цэргийн гавьяаны одон –5 4.Хөдөлмөрийн хүндэт медаль -32 5.Цэргийн хүндэт медаль -3 6.Гавьяат багш -1 7.Хүний гавьяат эмч -2 8.Гавьяат тээвэрчин -1	2025.01.03-2025.12.31	100

					Төрийн дээд одон медалиар шагнуулахаар ирүүлсэн иргэдийн нийт материал intanet.gov.mn (able) цахим системд бүртгэлжүүлэн болон албан бичгээр Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт хүргүүлсэн.		
2.	Дорноговь аймгаас 2025 онд “Алдарт эх” 1, 2-р зэргийн одонгоор шагнагдах эхчүүдийн тодорхойлолт, баримт бичгийг сумдаас авч шалган нэгтгэн Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт хүргүүлэх	Холбогдох хууль тогтоомжийн заалт зөрчигдөөгүй байх.	-	-	Аймгийн хэмжээнд “Эхийн алдар” нэг, хоёрдугаар зэргийн одонгоор шагнагдах 14 сумын нийт 285 эх, 1245 хүүхдийн мэдээллийг “Эхийн алдар одонгоор шагнах журам”-ын дагуу хянан 01/696 тоот албан бичгээр Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт хүргүүлсэн. Эхийн алдар одон гардуулах үйл ажиллагаа 2025.05.31-ний өдөр зохион байгуулсан.	2025.01.03-2025.12.31	90
3.	Арга хэмжээ 2.3. Аймгийн Засаг даргын шагналд тодорхойлогдсон иргэд, байгууллагын материалг бүртгэн судалж, холбогдох журмын шийдвэрлүүлэх ажлыг зохион байгуулах;	Хүлээн авч бүртгэн, шийдвэрлүүлсэн шагналын тоо,	-	-	Сумдын Засаг даргын Тамгын газар болон байгууллагуудаас аймгийн Засаг даргын шагналд нэр дэвшүүлсэн нийт 94 иргэний материалыг хүлээн авсан. Төрлөөр нь ангилах үзвэл: 1.Өргөмжлөл-65 2.Жуух-27 Аймгийн Засаг даргын 2021 оны А/522 дугаар захирамжаар батлагдсан “Шагналд нэр дэвшүүлэх, уламжлах, шагнал олгох” журмын дагуу хүлээн авч бүртгэлжүүлэн, шийдвэрлэсэн.	2025.01.03-2025.12.31	100
ЗОРИЛТ – 3. “Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн нийтлэг үүргийг хэрэгжүүлж ажиллах”							
	Арга хэмжээ 3.1. Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн тухай хууль, байгууллагын дотоод журмыг хэрэгжүүлэх		-	-	Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн тухай хууль, байгууллагын дотоод журмыг хэрэгжүүлэн алдаа, зөрчил гаргалгүй ажиллаж байна.	2025.01.03-2025.12.31	100
	Арга хэмжээ 3.2. Төрийн албан хаагчийн	Гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний	-	-	Холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн байгууллагын төлөвлөгтүүдийн хүрээнд	2025.01.03-2025.12.31	80

гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулж батлуулах, төлөвлөгөөний биелэлт, бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилт, шаардлагатай бусад тоо баримт, мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь гаргаж, холбогдох нэгж, албан тушаалтанд хүргүүлэх;	зорилтуудын хэрэгжилтийн хувь			албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг гаргаж хэрэгжүүлж, холбогдох албан тушаалтанд тайлагнан ажиглаж байна.		
Арга хэмжээ 3.3. Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль тогтоомж, дүрэм, журам, заавар, стандартыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиглах, хууль тогтоомжид заасан бусад чиг үүрийг хэрэгжүүлэх	Холбогдох хууль тогтоомжийн заалт зөрчигдөөгүй байх,	-	-	Албан бичиг, захирамжлалын баримт бичиг, тайлан, төлөвлөгөө боловсруулахдаа Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль болон холбогдох хууль тогтоомж, стандартын мөрдөн боловсруулж байна.	2025.01.03-2025.12.31	100

Хоёр. Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Гүйцэтгэлийн түвшин				Биелэлт ийн хувь
			Суурь түвшин	Хүрэх түвшин	Хүрсэн түвшин (биелэлт)	Эхэлсэн, дууссан хугацаа	
			3	4			
1.	Арга хэмжээ 1. Ажлын байрандаа суралцаж, мэдлэг боловсролоо дээшлүүлнэ	-	-	2025.06.10-ны өдөр "Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нь", 2025.06.17-ны өдөр Засгийн газрын 2025 оны 43-р тогтоолоор батлагдсан "Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний журам" танилцуулах, 2025.06.19-ны өдөр "Төрийн болон албаны	2025.01.03-2025.12.31		

					нууцын тухай" байгууллагын дотоод сургалтуудад тус тус хамрагдаж мэдлэг, боловсролоо дээшлүүлсэн.		100
--	--	--	--	--	---	--	-----

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:
ИРГЭДТЭЙ ХАРИЛЦАХ АСУУДАЛ,
ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, ШАГНАЛЫН
АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН

Б.Д. Дөмөн

(Б.ДӨЛГӨӨН)

2025.06.24